

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici številka 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.955.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 21. septembra 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 110.

Ivan Jelačin,
predsednik Zbornice za TOI:

Ob otvoritvi palače podružnice poštne hranilnice v Ljubljani.

Deset in pol leta je minulo, od kar je pričel poslovati poštno-čkovni urad v Ljubljani. Nameščen je bil provizorno v prostorih stare gimnazije, ki so mu bili že vsega početka tesni in nezadostni. Vsled tega je trpela organizacija dela in poslovanja. Obseg prometa pa je medtem od leta do leta naraščal in ima še vedno rastočo tendenco. Zato je bilo pomembno stremenje in interes gospodarskih krogov, da podpirajo zahtevo po zgradbi moderne poslovne in naša zbornica je z veseljem sodelovala, da se to pereče vprašanje čimprej reši. Težko nam je bilo, da se je zgradba palače, za katero je bila parcela zagotovljena že leta 1924, zavlekla skoro za celih pet let. Zato je naše današnje veselje dvojno, da smo dobili za to važno gospodarsko institucijo lastno streho.

Ob priliki današnjega slavlja bi želel poudariti iz kronike razvoja poštno-čkovnega zavoda v Ljubljani dva važna momenta. Gospodarstvo v Sloveniji je baziralo že dolga desetletja pred vojno svoje kupčijsko poslovanje na kreditni sistem, na čkovni promet in na brezgotovinski obračun. Naši gospodarski krogi so se že davno posluževali poštne hranilnice in njenih ustanov v velikem obsegu in so prišli po razsulu bivše monarhije, ko smo prekinili vse zveze s pošno hranilnico na Dunaju, v nemale neprilike. Narodna vlada v Ljubljani je pravilno spoznala položaj in je med svojimi prvimi ukrepi sklenila ustanoviti v Ljubljani lastno poštno hranilnico. Naša inicijativa je dosegla, da se je v par mesecih z najskromnejšimi sredstvi s pomočjo repatriiranih uradnikov, ki so služili preje pri dunajski poštni hranilnici, ustanovil in začel poslovati poštno-čkovni zavod. Kako potrebna je bila ta naprava, dokazuje najbolj dejstvo, da je že koncem leta 1919 po necelih desetih mesecih poslovanja štela 1656 čkovnih računov in beležila 927.101 transakcijo v skupni vsoti nad dve milijardi kron. Toda naša inicijativa je šla še dalje in ljubljanska matica, mislim, da smem naš poštno-čkovni zavod tako imenovati, je igrala posebno odlično vlogo pri organizaciji čkovnega zavoda v Zagrebu in pozneje v Beogradu. Veliko delo je izvršeno v toku preteklih desetih let. Organizirana je enotno čkovna in obračunska služba širom cele države, ki je za našo industrijo ter trgovstvo, pa tudi za male obrtnike in kreditne zadruge neprecenljivega pomena. Vedno bolj se izpopolnjuje tudi organizacija prometa s sličnimi institucijami v inozemstvu, kar znatno olajšuje tudi mednarodni obračunski in nakaznični promet.

Če motrimo bližje razvoj čkovnega prometa iz ožjega slovenskega stališča, vidimo, da participira Slovenija z nad 30% na celotnem številu čkovnih računov in da so samo pri tukajšnji podružnici izvršena vplačila že dosegla višino celokupnega kontingenta novčanic Narodne banke, ki so v prometu. Ni mi potreba poudarjati olajšave v plačilnem prometu, ki jo nudi virmanska služba tukajšnje podružnice, ko se je lansko leto, kakor omenjeno, tudi nad 5 milijard obračunalo brez gotovine. Šte-

vilo poštne čekovnih računov pri ljubljanski podružnici se je tekom zadnjih desetih let več kot potrojilo in bo v bodočih letih brez dvoma še porastlo.

Stanje vlog pri naši podružnici se kreta okrog 100 milijonov dinarjev in je zato pomemben interes gospodarstva cele Slovenije na tem, kako in kje se ta denar plodonosno nalaga, da bi v čimvečji meri služil koristim onega gospodarskega področja, iz katerega se steka in kateremu bi moral sledstveno tudi v prvi vrsti služiti. Razumljivo je, da mora poštna hranilnica v tem oziru prvenstveno skrbeti za svojo stalno likvidnost in za sigurnost svojih vlog. Ni bila lahka ta naloga v dobi valutne nestalnosti, v dobi inflacije in privedne konjunktore. Še važnejše pa je postalo vprašanje nalaganja denarja v dobi deflacije. Smatramo, da je edino pravilno načelo, ki ga je v tem oziru zavzelo poslovno poročilo poštne hranilnice za leto 1925, ki naglašuje, da velja glede geografske razdelitve kreditov princip, da se nalagajo na področju vsake direktcije oni zneski, ki se na tem ozemlju zbirajo kot vloge. Ne morem ob tej slovesni priliki zamolčati utisa, ki se nam zdi, da se je v praksi nekoliko pozabilo na to edino pravilno načelo in želeli bi poudariti, da se v bodoče uprava striktno pridržuje pri razdelitvi kreditov tega principa. Kreditna politika poštne hranilnice je za celo naše gospodarstvo neprecenljive važnosti, vsaj je doseglo stanje vlog v celi državi že nad 666 milijonov dinarjev. Zato tembolj pogrešamo, da v upravnem in nadzorstvenem odboru poštne hranilnice, ki je bil postavljen po ukazu z dne 29. novembra 1922 in ki vodi kreditno politiko hranilnice, ne najdemo predstavnikov gospodarskih krogov Slovenije, smatramo, da bi tako sodelovanje moglo biti za upravo poštne hranilnice, kakor tudi za naše celo gospodarstvo le od koristi. Omogočilo bi stalen stik in pravilno informacijo o stanju in potrebah gospodarstva v področju najmočnejše podružnice in dajalo vedno nove inicijative za napredek in razvoj zavoda. Pomen poštne hranilnice za naše kreditno tržišče kot vir najcenejših kreditov je vedno zelo pereč in smatram zato za svojo dolžnost kot predsednik Zbornice za TOI izraziti ob tej slovesni priliki slavnostne posvetitve nove zgradbe, da se čimprej ugotovi naši davni in opetovano ponavljani želji, da dobimo v centralni upravi poštne hranilnice svoje zastopstvo.

Pomen poštne hranilnice narašča vedno bolj tudi za državne finance. Čisti dohodek, ki ga ima od nje poštne erar, je dosegel lansko leto že 35.7 milijona dinarjev in bi tako lahko v znatni meri doprinesel, da se odstranijo razne neprilike, ki obstojajo v našem poštnem, brzojavnem in telefonskem prometu. Čisti dobiček od leta do leta stalno narašča in bi se po našem mišljenju moral porabiti prvenstveno za to, da se naša poštna organizacija in poštne prometne izpopolni tehnično, tako da bo ustrezal vedno večjim zahtevam in potrebam našega gospodarstva.

Vsem nam je znano, koliko nepri-

lik imamo danes radi pomanjkanja poštne zgradbe. Baš na področju ljubljanske direktcije pošt in brzojavov se to posebno občuti. Naše izmenjalne pošte v Mariboru, na Jesenicah in v Ljubljani vršijo danes izmenjavno poštne zavrtke in ostalih poštne pošiljatev s celo severno in zapadno Evropo. Samo preko Maribora se je uvozilo lansko leto 552.099 paketov, kar je najvišje število v celi državi. Danes nimamo prostora, da bi se ta služba organizirala tako, kakor bi zahteval interes gospodarstva in poštne erarje. Gotovi so načrti za zgradbo poštne-carinskega urada, vendar finansiranje zadeva na neke težkoče baš pri poštne upravi, ako smo dobro informirani. Dovolil bi se pri tej priliki v imenu zbornice opozoriti predsednika nadzorstvenega sveta gosp. Protiča na perečnost tega vprašanja in ga zaprositi v interesu službe same, da naš astremljenja podpre in pripomore, da se osigurajo potrebni krediti za finansiranje te važne zgradbe.

V nič boljšem položaju nismo na Jesenicah in v Ljubljani. Tudi tu je potrebno nujno, da se zgradijo poslopja za izmenjalne pošte. Smatram, da je denar, vložen v take stavbe, plodonosno in koristno naložen in da nam odlaganje rešitve teh vprašanj more prinesiti le nadaljnje trajne škode.

Prepričan sem, da je z zgradbo podružnice v Ljubljani končno prebit led in da bodo tej slovesni otvoritvi sledile kmalu otvoritve nadaljnjih poštne zgradb, ki so v interesu službe in gospodarstva nujno potrebne. V tej smeri in v tem cilju želim zavodu v novih prostorih najlepšega razvoja in napredka.

OLAJŠAVE ZA PREVAŽANJE V PROMETU ČEŠKOSLOVAŠKE, NEMČIJE IN AVSTRIJE Z NAŠO DRŽAVO.

Po vesteh z Dunaja se je vršila te dni v Beljaku mednarodna konferenca, katere so se udeležili zastopniki višjih železniških nadzornih oblastev Jugoslavije, Češkoslovaške, Nemčije in Avstrije. Pogajanja so se vršila okrog lažjih pogojev za prevažanje eksplozivnih, lahko vnetljivih, jedkih, strupenih in hitro pokvarljivih predmetov med državami. Posvetovanja so dovedla do popolnega sporazuma v vseh točkah. Lažji pogoji bodo stopili najbrže še letos v veljavo.

POVEČANJE CARINSKIH DOHODKOV OB KONCU AVGUSTA.

V tretji tretjini avgusta so porasli carinski dohodki na 54.98 milijonov Din proti 36.13 milijona Din in 37.85 milijona Din v prvi tretjini avgusta. Ker gre tu predvsem za uvozno carino, pomenja ta povečanje, da se je naš uvoz proti koncu avgusta povečal. To je običajen pojav, ker se uvoz vsako leto poveča v avgustu, septembru in oktobru. Skupni carinski dohodki v avgustu so znašali 138.96 milijonov Din (v avgustu lanskega leta 192.20 milijonov Din), v juliju 122.38 milijona (125.8 milijona) in v juniju 113.34 milijona (113.23 milijona). Iz teh števil se razbere tudi, da je uvoz v tem letu doslej manjši od lanskega. Največje dohodke so v tretji tretjini zabeležili na centralni blagajni v Zagrebu (14.08 milijona), potem v Ljubljani (11.83 milijona), v Beogradu (11.09 milijona), v Novem Sadu (10.11 milijona), v Dubrovniku (4.50 milijona), v Splitu (1.81 milijona) in v Skoplju (1.53 milijona).

Ivan Mohorič:

Na Holandsko.

Utrecht je oddaljen po eno uro brzovlakovne vožnje od treh največjih mest Holandske, od Amsterdam, Haaga in Rotterdam ter poldrugo uro od nemške meje. Po tej svoji ugodni prometni legi je bil Utrecht vnaprej predestiniran, da postane središče holandske notranje trgovine.

Poleg tega daje Utrechtu svoje obeležje religiozno in znanstveno življenje. Utrecht je sedež borbenih in samostojnih knezoškofov in iz Utrechta je bil doma edini Nizozemec, ki se je povzpela leta 1522 na papeški prestol — Adriaen Boeyens. Utrechtska univerza je le par desetletij mlajša od Leydenske. Utrechtska stolnica je mojstrsko delo pozne gotike. Pa tudi ostale številne cerkve vseh konfesij so pravi muzeji cerkvene umetniške obrti. Znameniti so medicinski inštituti univerze. Med monumentalnimi zgradbami je poleg palače generalnega ravnateljstva nizozemskih železnic (Nederlandsche Spoorwegen) in sejmske palače na Vredenburgu omeniti interesantno in svojevrsno poštno palačo. Utrecht ima svoj centralni muzej, gozdarski muzej (Museum van het Staatsboschbedryf) in železniški muzej; za javna predavanja in prireditve služi Geboaw voor Kunsten en Wetenschappen, ki je bila zgrajena že leta 1840.

Glavni del mesta je vzdolž presekan s štirimi kanali, ob katerih se razprostirajo zelene senčne promenade, ki dajejo mestu posebno idiličen značaj. Južno od Utrechta začena proti belgijski meji industrijski del, kjer je posebno tekstilna industrija bogato zastopana. V Nijmegen se nahaja industrija umetne svile, razne vrste kemične in kovinske industrije, v S'Hertogenbosch je zastopana čevlarska in usnjarska industrija. In kdo ne pozna vsaj po imenu velikanske Phillipsove industrije žarnic, elektrotehničnih in radio potrebnih v Eindhoven, ki je bila zastopana v posebnem paviljonu tudi na zadnjem ljubljanskem velesojmu. Dalje proti jugu do Maastrichta je cinkarska industrija, najjužnejša provinca Limburg pa je dobavitelj premoga in električne energije za celo Holandsko.

Naša pot iz Utrechta je vodila proti zapadu. Hoteli smo izkoristiti nedeljo, da razgledamo prestolico Nizozemske, od nedavne diplomatske konference znani Haag. Vozili smo na Harmelem, Woerden, odtod smo zavili na Leiden in Haag. Z opeko ukovana cesta vodi do Woerdena ob kanalu, na katerem se zibljejo motorni čolni, dolgi tovorni vlečnjaki. Večina hiš ima takorekoč svoje pristanišče, svoj dvigljiv most in tu problem tovornega prometa ni bilo težavno rešiti. Pred hišami, ki so grajene z živobarvno opeko in katerim dajejo velika okna poseben izraz, je zeleno grmičje, prirezano v razne figure in oblike. Ob poti smo videli nebroj velikih opekarn in tudi dosti lesne industrije. Pokrajinska slika je precej monotona. Sami pašniki, na katerih se pasejo lepe črnolisaste mlečne krave. Živina kampira celo poletje na prostem, le v zimi jo spravijo v hlev. Hlev je precej drugačen kot v naših krajih, kjer si laskamo, da smo odlični živinorejci. Obiskali smo slučajno sirarno v Monikendam, kjer smo imeli priliko razgledati tudi notranjost gospodarskih

prostorov. V podolgastem traktu se je nahajal lesen oder, posut s peskom. Lepo pograbljen in uravnan. Vprašali smo, za kaj služi in poučili so nas, da je to krayji hlev. Seveda so bile v njem tudi bele zavese na oknu.

Woerden je malo mestece s 7300 prebivalci. Leži na starem Renu in je bilo v 17. stoletju utrjeno. Pozneje so ga Francozi razbili in opustili. — Preko rodovitnih polj smo po poldrugourni vožnji prispeli v staro univerzitetno mesto Leiden. Leiden šteje okrog 70.000 prebivalcev in se razprostira ob dveh slikovitih rokavijeh Rena. Zgodovina mesta sega do rimskih dob nazaj. V petnajstem stoletju je bil Leiden slovit po svoji industriji sukna. Španske vojne so mu prizadejale velike škode. Leta 1575 osnovana univerza je postala središče duševnega življenja Holandske. Danes ima Leiden zopet precejšnjo tekstilno, kemično in hranilno industrijo. Leiden je centrum rodovite «Rijnstreek» in prireja velike živinske, sirarske in zelenjadne sejme. Leiden je domovina slavnih učenjakov in umetnikov. Zadostuje, ako omenim Luko van Leyden, mojstra Rembrandta van Rijn, realističnega Jana Steena in Jana van Goyena.

Umetniški smisel Leidencev nam kažejo mnogobrojni muzeji z velikanskimi zakladi umetnin in slik. Žal nam tudi tu čas ni dopuščal daljšega odmora.

Okrog ene ure smo dospeli v kraljevski Haag, sedež vlade, parlamenta, osrednjih uradov. Krivico dela Haagu, kdor misli, da je to mesto pisaren, žurnalistov in rentnikov. V Haagu je danes koncentrirano toliko umetne obrti, trgovskih in bančnih podjetij, da stopa prvotni značaj mesta čisto v ozadje.

Den Haag ali 's Gravenhage je bil prvotno kot že sama beseda razodeva (des Grafen Gehege) lovski gradič holandskih knezov. Na to spominja še danes impozanten gozd (het Bosch) petstoletnih hrastov za mirovno palačo proti Sheveningu. Leta 1250 pa ga je povzdignil holandski grof Viljem II., ki je bil leta 1247 postal rimski kralj nemškega kraljestva, v rezidenco in zgradil tu grad z okopi, tremi mostiči in stolpi. Kmalu se je razvila ob njem naselbina, ki je dobila razne privilegije in pravice in iz katere je končno izšel današnji moderni Haag.

V mesto smo prispeli po široki asfaltni chausséji, po kateri lahko vozi paralelno pet največjih avtomobilov. Nedogledna se zdi človeku vrsta bogatih, že po zunanosti aristokratskih vil. Ustavili smo se v centru mesta na «Pleinu». Avtomobile, ki parkirajo na dovoljenem mestu, čuva poseben nadzornik za malo odškodnino. Prostran trg «Plein» obdajajo od vseh strani monumentalne zgradbe justičnega ministrstva, zgrajene v stilu holandske renesanse, palača višjega apelacijskega sodišča (Hooge Raad der Nederlanden), ministrstvo za kolonije, društva Witte of Litteraire Societeit in ministrstva zunanjih zadev (Ministerie van Buitenlandsche Zaken) na vzhodni ter Ministerie van Defensie na južni strani.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

RAZMAH NEMŠKE AVIATIONE INDUSTRIJE.

Nemška aviatična industrija se v zadnjih letih z rastočim uspehom trudi, da si pridobi narodno veljavo. Kljub hudi inozemski konkurenci raste izvoz aeroplanov stalno. Leta 1926 je eksportirala Nemčija šele 14 aeroplanov, naslednje leto že 54 in lani 98. Z eksportom 80 aeroplanov v prvi letošnji polovici je bil dosežen nov rekord. Ugodni letošnji razvoj je v veliki meri pripisovati kitajskim naročilom. Tam je neprestana vojska in so aeroplani vsem vojskujočim se strankam bistveno potrebni. V prvem letošnjem polletju je eksportirala Nemčija na Kitajsko 36 aeroplanov, s čimer je postala Kitajska prva njena inozemska odjemalka.

Nov gozdni zakon.

V kratkem dobimo nov gozdni zakon. Dne 18. t. m. je vrhovni zakonodajni svet v načelu sprejel osnutek novega zakona, dne 19. t. m. pa se je že začela razprava o posameznih členih. Določila načela se nanašajo tako na državne kakor na samoupravne, t. j. občinske, oblastne korporacije i. dr., in tudi na zasebne gozdove.

Prvo poglavje vsebuje gozdno-poličijske navedbe in usvaja načelo, da je izsekavanje gozdov dovoljeno samo s posebnim dovoljenjem oblasti. To dovoljenje se sme v načelu dati za poljedelske svrhe, da bi se na ta način dotično zemljišče bolje izkoristilo. Izvzeto je samo izsekavanje gozdov v površini do 5 ha, če stoji gozd na samem, tako da je od vseh strani obdan s poljem, ali če je dotično zemljišče potrebno za stavbišče, za prometne svrhe, melioracijo in slično. Tudi v teh primerih se sme izdati dovoljenje, če to zahtevajo javni gospodarski interesi, javna varnost in interes državne obrambe. Dovoljenja izdaja upravna srezka oblast (okrajno glavarstvo). Vsako samovoljno izsekavanje gozdov se kaznuje kot gozdni prestopki in se lahko lastnik izsekanega gozda prisili, da izsekano zemljišče najdalje v treh letih pozgodi.

Zakon predvideva nadalje stalno zaščito gozdov. Nekateri gozdovi se sploh ne smejo popolnoma posekati; kateri so taki gozdovi, določi pristojna srezka oblast. Lastniki zasebnih gozdov so dolžni voditi tako gozdno gospodarstvo in eksploatacijo gozdov, da ne škoduje s tem sosednjim gozdovom. Pri tem je treba vpoštovati tudi lego gozda in učinek vetrov. Vsak lastnik gozda je dolžan, da strogo pazi na red v svojem gozdu in zlasti na gozdne škodljivce in gozdne bolezni. Vsakdo je dolžan, da svoj gozd redno čisti. Če pa bi bili stroški za lastnika preveliki, ga lahko država na predlog pristojnega srezkega poglavarstva oprosti davka na dotično zemljišče.

Z zakonom se dalje omejuje paša v gozdovih: načeloma je zabranjena paša večjih čred v gozdovih.

Posebno poglavje je posvečeno gozdni varnosti. Zažiganje ognja je v gozdu najstrožje prepovedano. Da bi se v bodoče preprečili gozdni požari

ob železniških progah, ki jih običajno povzročajo iskre iz lokomotiv, odreja zakon, da mora biti na vsaki strani proge najmanj 4 m širok prazen in primerno zavarovan pas. Vsakdo, ki bi opazil ogenj ali požar v gozdu ali 50 m od gozda, je dolžan, da takoj obvesti o tem bližnje stanovalce in sodeluje pri gašenju požara. V primeru večjih požarov so dolžne vse sosednje občine, da pomagajo pri gašenju.

Drugi oddelek zakona se bavi z gozdnim gospodarstvom. V načelu je gozdno gospodarstvo v zasebnih gozdovih ob vpoštovanju določb tega zakona svobodno. Da bi se ustalilo kolikor mogoče trajno gozdno gospodarstvo, morajo vsi lastniki gozdov najdalje v roku 5 let izdelati točen načrt in ga predložiti pristojni oblasti v odobrenje. Isto velja tudi za vse državne gozdove, glede katerih zakon še posebej določa, da se sme vršiti eksploatacija samo potom javne licitacije. Les se sme oddajati iz državnih gozdov le za javne potrebe, t. j. za kurjavo šol, za zgradbo državnih in samoupravnih poslopij, za zgradbo in popravilo mostov itd. Privatnikom se sme oddajati les iz državnih gozdov le obrtnikom, ki bi sicer ne mogli izvrševati svoje obrti. Brezplačno je dovoljena oddaja suhljadi iz državnih gozdov siromašnim osebam, ki ne plačajo vseh davkov in doklad nad 100 Din.

Vse denarne globe gredo v korist fonda za pogozdovanje. Škodo oceni pristojna nadzorna oblast. Vsak posestnik gozda lahko zahteva od pristojne oblasti dovoljenje za prevoz svojih gozdnih pridelkov preko tuje posestva do najbližje javne ceste.

Tretji oddelek zakona govori o povzdigi in pospeševanju gozdarstva. Vsebuje navodila in določbe za pravilno pogozdovanje in za omejevanje hudournikov. Pri ministrstvu za šume in rude se osnuje poseben gozdarski svet kot posvetovalni organ ministrstva za šume. Mandati članov tega sveta bodo trajali tri leta.

Zadnje poglavje govori o kaznih za prestopke po tem zakonu. Večji prestopki se kaznujejo po določbah kazenskega zakona, manjši pa z zapornim do treh mesecev in z denarno kaznijo do 20.000 Din.

Avtorsko pravo.

Vrhovni zakonodajni svet je 17. t. m. sprejel načrt zakona o avtorskem pravu. Ta zakon vsebuje zaščito duševne vrednosti. Po tem zakonu se bodo zaščitila vsa umetniška, literarna in druga dela ter bo zaščita trajala 50 let po smrti avtorja. Zanimivo je, da ta zakonski načrt določa tudi zaščito časopisnih vesti, posebno onih, ki izhajajo od tujih agencij. Listi ne bodo smeli ponatisniti vesti teh agencij, dokler ne poteče rok 24 ur, a tudi v tem slučaju le z navedbo vira.

Uvodni članki se bodo lahko ponatiskovali le z izrednim dovoljenjem. Če pa se članki samo prevajajo in vsebinsko posnemajo in se izvrši nov članek, se bodo smeli objavljati le z navedbo izvora. Zaščiten je vsak duševni proizvod, kakor fotografija, list, portret itd. Portreti se n. pr. ne bodo smeli razstavljeni brez dovoljenja avtorja in lastnika.

Zaščiteni so nadalje govori, pridiige ter razne brosure, ter ne sme nihče uporabiti govora ali predavanja, če nima za to dovoljenja. Edino govori v sodnih dvoranah ter na političnih in drugih zborovanjih se bodo smeli brez dovoljenja uporabljati.

Avtor lahko prepove časnikarju, da njegovega govora ne sme dati v list, če bi smatral za neoportuno, da bi njegov govor izšel v kakem listu, ali pa če obstoji bojazen, da bi ga listi potvornili. Nadaljnja važna odredba določa, da se stvari, zaščitenne po avtorskem pravu, ne smejo zarubiti oziroma na dražbi prodati. Če ima n. pr. avtor kakršnokoli zalogo svojih del doma, se ne smejo sodnijsko prodati, in to niti v nasledstvu. Če pa so pri založniku, ta določitev ne velja. Osnova se bo podporni fond za književni-

ke, v katerega se bodo stekale vse kazni, ki bodo izrečene radi prestopka tega zakona.

Javno se brez avtorjevega dovoljenja ne bodo smela reproducirati niti glasbena niti pesniška dela. Tako n. pr. operni pevec brez dovoljenja komponista dotične pesmi ali glasbenega dela sploh ne bo smel reproducirati. Prepovedane so tudi recitacije brez avtorjevega dovoljenja. Ako pa se recitacije oziroma koncerti vrše privatno v domačem hišnem salonu, pa zaščita avtorskega prava seveda ne prihaja v poštev.

O MEDNARODNI KONFERENCI VAGONOV.

V zadnjih dneh so se vršili pomenki o mednarodni konferenci tovarn za izdelovanje vagonov, ki se bo vršila najbrž v Pragi. Udeležili se bodo konference zastopniki Češkoslovaške, Nemčije, Francije, Švedske, Avstrije, Italije, Belgije in eventualno tudi Ogrske. Najprvo bodo poskusili skleniti pogodbo, ki meri na kontingentiranje v izdelovanju vagonov posameznih držav. Če bodo ostali ti poskusi brez uspeha, ker se je že več držav izreklo proti kontingentiranju, hočejo dobiti bazo, ki naj omogoči skupno postopanje evropskih vagonov pri mednarodnih ponudbenih razpisih. Tak dogovor bi imel namen, da se prepreči spodbijanje cen po raznih tovarnah pri dobavnih konkurencah. To poročilo o konferenci prihaja iz Prage.

Trgovci! Zahtevajte, da Vam v kavarni, gostilni in vsakem javnem lokalu predložijo »Trgovski list«!

Konstituiranje zagrebške Zbornice za TOI.

V četrtek dopoldne se je vršila plenarna seja za konstituiranje novoimenovane uprave Zbornice za TOI v Zagrebu. Pred sejo je bivši predsednik g. Milivoj Crnadak toplo pozdravil novega predsednika dr. Milana Vrbančiča, kojemu je predal ob tej priliki funkcije in predsedniško verižico. Nato je novoimenovani predsednik sprejel celokupno osebje zborničnega urada. Točno ob 10. uri je vstopil predsednik dr. Milan Vrbančič burno pozdravljen v sejno dvorano, kjer je zavzel predsedniško mesto. Seji je prisostvolalo 59 zborničnih članov poleg zastopnikov oblastev. Odposlane so bile nato udanostne brzojavke Nj. Veličanstvu kralju, predsedniku ministrskega sveta, ministru trgovine in industrije in drugim resornim ministrom. Po pozdravu navzočih zastopnikov se je novi predsednik v svojem govoru pred vsem spomnil svojih predhodnikov v zbornici, in to gospodov arh. V. Heinzela, poslevodečega podpredsednika Šandorja, A. Aleksandra in predsednikov Vladimirja Arka ter Milivoja Crnadka. Nato je g. predsednik izrekel

obširen programatičen govor,

ki se tiče vseh aktualnih gosparskih vprašanj. Predsednik je pred vsem povdaril, da je osobito zadovoljen, da se je bivši minister trgovine in industrije ob priliki sestavljenja liste novih zborničnih članov predhodno posvetoval z najvažnejšimi gospodarskimi organizacijami na področju zbornice. Tako je zbornica prišla potom svojih članov do najožjih zvez z glavnimi gospodarskimi organizacijami v svojem področju, s katerimi je sodelovala že tudi doslej vedno in v polnem skladu. Gospodarske organizacije so zelo važen instrument sodelovanja med državo in posameznimi gospodarskimi staleži, ampak one imajo poseben značaj in s tem naravno tudi druge naloge kot jih imajo zbornice. Zato mislim, je rekel predsednik, da bi bile te posamezne organizacije, katerih uspehi in zasluge uživajo že doslej polno priznanje, v interesu same stvari in stanu, katerega zastopajo, potrebne tudi tedaj, ako bi se sedanje zbornice porazdelile na cel niz deljenih zbornic. Tudi v tem primeru ne bi bile te organizacije nepotrebne. V zvezi s tem naj mi bo dovoljeno, je rekel dobesedno gosp. predsednik, dotakniti se tudi vprašanja osnovanja zasebnih zbornic za posamezne gospodarske stroke. To vprašanje se je v zadnjem času načelo z več strani, pa smatram, da je danes zelo aktualno.

Gre za osnovanje posebnih zbornic po sistemu srbskega obrtnega zakona iz leta 1910. Ugotavljam, da vse te gospodarske grane sodelujejo danes v tej naši skupni zbornici, in da je bilo to delo za vse te stroke doslej koristno. Trgovina, obrt in industrija, denarstvo in promet, pomorstvo in gostilničarstvo imajo v naši zbornici možnost, da samostojno in ločeno brez katerekoli majorizacije in brez ingerence od strani kake druge gospodarske stroke zborujejo in delajo sklepe o svojih življenjskih in važnih vprašanjih. Kolikor mi je znano, se je zbornica do sedaj po svojem najboljšem znanju in v okvirju zmognosti trudila, da ugodi željam interesov teh posameznih gospodarskih strok: prvič, ker je bila to njena dolžnost, a potem tudi zato, ker ji njena organizacija daje možnost, da to tudi napravi. Naravno je, da je pri tem vodila v najširši meri brigo o posameznih gospodarskih organizacijah in njih željah. Ob takih prilikah bi bilo mogoče naravno, da se pokret za delitev obstoječih zbornic v celo vrsto podeljenih zbornic, razblini. No, če se je pa to vprašanje že enkrat načelo, moramo že sedaj nasloviti prošnjo na g. ministra trgovine in industrije, da to vprašanje reši samo po predhodnem zaslišanju najvažnejših gospodarskih organizacij, odličnih gospodarjev in ekonomskih strokovnjakov iz cele države. Izjavljam, da bo zbornica od svoje strani napravi-

Trajen vir dohodkov

Raspečuje v kraljevini SHS Fran. Ksav. Ložak, Maribor, Cankarjeva 28

nudi prodaja

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

la vse, kar je v njenih močeh, da bo sodelovanje med njo in posameznimi gospodarskimi organizacijami čim pristronejše in ožje, in da bo vsako večjo in važnejšo akcijo podvzela vedno samo po predhodnem zaslišanju in v kontaktu z gospodarskimi organizacijami, katerih interesi bi prišli v poštev.

Nadalje je govoril g. predsednik o smernicah za delovanje zbornice za pospeševanje izvoza v obče, glede carine in carinske zakonodaje. Glede sistema centralnih carinarnic, svobodnih skladišč, glede postranskih taks pri izvozu, glede carine prostega uvoza sirovin in strojev, ki se ne morejo nabaviti v naši državi.

Z ozirom na razvoj domačo industrijo, zlasti v zadnjih letih je potrebno, da se nujno izda zakon o plemenitljivem prometu.

Notranja trgovina v naši državi se razvija slabo, ker je obremenjena z vsemi mogočimi dajatvami, a konsument, ki ima veliko potreb, nima denarja dovolj, da bi jim mogel zadostiti. Da se oživi promet v notranji trgovini, se mora z vsemi silami delati na to, da se znižajo vsa bremena. V to svrhu je tudi potrebno skrbeti za znižanje komunalnih uvoznih in izvoznih taks, a obenem tudi za ureditev vprašanja sejmarnstva in sejskih taks. Današnje število sejmov je prekoračilo že vse meje, a sejske takse so tako velike, da posamezni mali obrtnik in trgovec, ki obiskuje sejme, z dohodki komaj poravnava sejske takse.

Rak-rana naše trgovine je vsekakor v prvi vrsti veliko število nelegalnih trgovcev, ki prodajajo brez plačanja davkov in taks blago naravno mnogo ceneje od legalnih trgovcev. V novi obrtni red je treba vnesti določilo, da se izvrševanje vsaj nekaterih trgovskih strok veže na dokaz usposobljenosti. Skrbeti bo treba za to, da se omeji nelojalna reklama in neupravičene razprodaje.

Za pospeševanje domače obrti je potrebno razumevanje in sodelovanje ne samo od strani države, ampak tudi samoupravnih teles. Potrebno bi bilo, da bi oblasti, mesta in občine imele pred očmi, da samo močna gospodarska podjetja morejo biti dobri plačniki komunalnih doklad. Vsled tega bi morali intenzivno podpirati osnovanje in nadaljni razvoj trgovskih in industrijskih podjetij na njihovem področju. Dolžnost zbornice je, da na to okolnost opozori v prvi vrsti vsa mestna načelstva svojega področja, s prošnjo, da industrijska in obrtna podjetja vsaj v prvih začetkih obstoja čim izdatnejše podpirajo z raznimi olajšavami. Zlasti apelira predsednik na načelnika mesta Zagreba kot šefa komunalne uprave, enega izmed glavnih industrijskih centrov v državi, da skupno z gradskim zastopstvom nudi vse mogoče koncesije in olajšave pri osnovanju novih industrij na mestnem področju, ker se bo s tem rešilo tudi eno izmed važnih socialnih vprašanj, namreč vprašanje nezaposlenosti delavstva. Zagreb se postopoma industrijalizira in mestna uprava mora to upoštevati.

Predsednik se je v svojem programatičnem govoru bavil nato obširno z vprašanjem pospeševanja obrtništva in podal glavne smernice glede obrtnega zakona, glede učne dobe, glede usposobljenja obrtnikov, glede zavoda za pospeševanje obrti, glede kreditiranja malega obrtništva, glede pobijanja sušmarstva, glede obveznega zavarovanja obrtnikov, glede uvedbe obveznega članstva obrtnikov pri strokovnih organizacijah. Govoril je tudi o pospeševanju gostilničarstva in zlasti obširno o finančni, zlasti davčni politiki, o zakonu o državnem računovodstvu, o Privilegirani agrarni banki, o državnih finančnih, o železniškem in pomorskem prometu, o

tarifni politiki, o prometu po cestah in o poštnem prometu.

Glede socialne zakonodaje je omenil g. predsednik naslednje: socialno zakonodavstvo danes ne zadovoljuje gospodarjev, to moram izjaviti, ker jim nalaga znatna finančna bremena. Zlasti se mora po mojem mnenju zahtevati, da se podvržejo reviziji tako zakon o zaščiti delavcev, kakor tudi zakon o zavarovanju delavcev in to v pogledu znižanja režijskih stroškov, delavskega zavarovanja ter prispevkov delodajalcev in povečanja ugodnosti zavarovanim članom.

Po teh splošnih vprašanjih je govoril g. predsednik še obširno o smernicah za notranje poslovanje zbornice, za reorganizacijo zbornice, glede zborničnih doklad itd.

Po govoru g. predsednika so se izvolili odseki, in sicer: gospodarski, muzealni, revizijski, razsodišni, carinski, socialno-politični, za pospeševanje turizma in odbor za izdajanje povelj. V vsak odbor je bilo izvoljenih po 12 članov zbornice.

Ker je bil s tem izčrpan dnevni red, se je predsednik zahvalil navzočim in zaključil sejo.

SVETOVNA PREGOVNA PRODUKCIJA.

Po poročilu nemške Državne premogovne zveze je znašala predlanska premogovna produkcija sveta 1464 milijonov ton, lanska pa 1438 milijonov. Na črni premog je prišlo 1267 oziroma 1224 milijonov ton, ostalo na rjavi premog. Napram letu 1927 je lanska produkcija padla za 1-8%, proti letu 1923 je pa narasla za 7-3%. Dalje se je razmerje spremenilo v neprilog črnemu premogu, pri čemer se pozna posebno močno naraščanje produkcije rjavega premoga v Nemčiji. Produkcija črnega premoga se po posameznih delih sveta takole razdeli: Evropa I. 1928 590 milijonov ton (I. 1927 604), Amerika 529 (554), Azija 74 (76), Afrika 13 (14), Avstralija in Oceanija 17 (16). Anglija je nakopala 241 (255) milijonov ton črnega premoga, Nemčija 150 (152), Poljska 40 (37), Francija z Alzacijo-Loreno 50 (51), Belgija 27 (27), Rusija 30 (31), U. S. A. 514 (539). Svetovna produkcija koksja je narasla od 1144 milijona ton v letu 1927 na 1165 milijona v letu 1928; Nemčija je producirala 33-88 (33-24) milijona ton, Anglija 11-40 (12-03), Francija 4-40 (4-07), Belgija 5-83 (5-89), U. S. A. 47-70 (46-20). Od produkcije rjavega premoga v znesku 213-54 (196-85) milijona ton je prišlo na Nemčijo 166-22 (150-50) milijona ton, torej nad tri četrtine. Produkcija črnega premoga je povsod padla razen v Holandiji, Češkoslovaški in Gornji Vzhodni Šleziji. Borba za trg je na cene zelo pritiskala. Izvozna cena v Angliji je znašala leta 1925 še 19 šilingov in 10 pence za tono, lani pa samo še 15 šilingov in 7 pence. 12 pence = 1 šiling, 20 šilingov = 1 funt.

Pomudbe. poupraševanja

»AGIL«, agenturni in komisioni posau, Moric J. Maestro, Sarajevo, Aleksandrova 59, želi prevzeti zastopstvo veletrgovcev s kolonijalnim blagom, tvornice testenin, mila, sardin, kemičnih izdelkov itd.

Ljubljanska borza.

Tečaj 20. septembra 1929.	Povpraševanje Dn	Ponudba Dn
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-80
Berlin 1 M	—	13-54
Bruselj 1 belga	—	7-9036
Budimpešta 1 pengő	—	9-9249
Curik 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	7-9877	8-0177
London 1 funt	—	275-67
Newyork 1 dolar	—	56-77
Paris 100 fr.	—	222-53
Praga 100 kron	167-87	168-67
Tret 100 lir	296-35	298-35

ANGLIJA IN MEDNARODNI PREGOVNI SPORAZUM.

Na zadnji seji Sveta Zveze narodov je izjavil angleški delegat Dalton, da ima po mnenju angleške vlade posebno veliki pomen premogovni problem, ki je za mednarodno ureditev že več kot goden. Dalton je napovedal razne predloge za mednarodno ureditev premogovnega vprašanja na zborovanju Zveze narodov. Ta izjava je silno važna, kajti prav Anglija je bila doslej vzrok, da se ni dosegel mednarodni ali evropski premogovni sporazum. Saj se Anglija, doslej tudi ni pridružila Mednarodni zvezi jekla. Macdonaldovo ministrstvo nastopa čisto drugače kot prejšnja ministrstva in je v gornji namen pričelo najprvo s tvorbo velikih organizacij v angleškem rudarstvu samem. Pozornost, s katero zasleduje angleška vlada vprašanje premogarstva, je izražena tudi v stališču Snowdena na konferenci v Haagu, kjer je dosegel važno spremembo glede nemških stvarnih dajatev, s tem da se je Italija zavezala, da bo v bodočih treh letih dobila iz Anglije letno 1 milijon ton premoga namesto dosedanega nemškega reparacijskega premoga. Učinkovito omiljenje v depresiji angleškega premogarstva je pa po mnenju strokovnjakov mogoče le z mednarodnim sporazumom, po katerem se bo produkcija omejila po enotno izdelanih načelih ali pa se bodo na temelju prijateljskih dogovorov prodajni trgi razdelili. S tem v zvezi je tudi poročilo o potovanju angleških premogarjev v Skandinavijo, Poljsko in Nemčijo, koje potovanje smo omenili tudi že na drugem mestu.

Kvalitetna znamka

Zahtevajte povsod!

BOMBAŽ.

Prva letošnja cenitev ameriškega bombaževega pridelka se glasi na 15,543.000 bal, to je 1,250.000 bal več kot lani. Če prištejemo k tej svoti še prenosno številko od lanskega leta, glasečo se na 4,700.000 bal, dobimo za bodočo sezijo zalogo ca. 20,200.000 bal. Temu nasproti znaša potreba 16,300.000 bal (to je porabna številka pravkar zaključene sezijske). Preostala bo torej najbrž rezerva skoraj 4,000.000 bal. Že to je spekulantom na hausse vzelo pogum; dvig obrestne mere v Newyorku je še svoje pridejal. Newyorkška loco-cena je padla v par dneh za poln cent. — Z bombažem obdelani svet v Egiptu navaže egiptska vlada z 1,841.000 feddani; to je 103.000 feddanov več kot lani in hkrati rekordna številka. 1 feddan = 1'038 acre. 1 acre = 40.468 arav.

PORABA KAVČUKA V EVROPI RASTE.

Iz Amsterdama beremo: Na občnem zboru Anglo-Java-Rubber Co (rubber = kavčuk) je poročal predsednik o razvoju svetovne kavčukove porabe. L. 1927 je znašala poraba Amerike 75 odstotkov svetovne produkcije, l. 1928 pa samo še 62 odstotkov. Ne bo več dolgo, ko se bo kljub absolutno rastoči porabi kavčuka v U. S. A. prilagodila poraba kavčuka v Evropi ameriškim porabnim številkam.

Po svetu

Za centralno pošto in čekovno stavbo v Beogradu so kupili stavbišče v izmeri 6800 m². Stroški za stavbo so proračunjeni na 100 mil. dinarjev.

O pospeševanju izvoza moke iz Jugoslavije so se vršila v Beogradu pogajanja in so se dosegli ugodni pozitivni uspehi.

Kokoši za zboljšanje pasem bo v večji množini nakupilo naše poljedelsko ministrstvo in jih bo oddajalo v te namene raznim tozadevnim činiteljem.

Oblast Vrbas hoče najeti potom Hipotekarne banke posojilo v znesku dveh milijonov dinarjev.

V vprašanju pokončevanja škodljivcev sliv se vrši v Bosni več konferenc. Obenem se vršijo tudi praktični poskusi.

Pridelek češpelj na Hrvaškem je od leta 1912 naprej letos največji. Posavina in Zagorje sta prodala v dveh tednih več kot 2000 vagonov češpelj.

Poljska trgovska bilanca je bila v juliju in avgustu po 28 meseih prvič zopet aktivna.

Pridelek koroze v Dalmaciji je letos izredno dober. Lani je bilo v Dalmaciji pomanjkanje živil, letos bodo pa mogli nekaj koroze celo eksportirati. Lanski pridelek koroze je znašal 520 vagonov, letošnjega cenijo na več kot 5000 vagonov.

Srednjeevropski Lloyd se imenuje nova skupna ustanovitev češkoslovaških finančnih krogov in Severonemškega Lloydja. Napravili bodo novo morsko zvezo preko Hamburga v Severno in Južno Ameriko ter v Vzhodno Azijo; sprejela bo vse po Labi dol iz Češkoslovaške prihajajoče blago.

Odhod avstrijskih delavcev v Francijo je v zadnjem času prav močno narasel; upajo, da jih bo šlo tja ca. 20.000. Delavci dobijo delo večinoma v Južni Franciji, so z delom zelo zadovoljni in se skoraj nič ne vračajo.

Interparlamentarna trgovska konferenca se zbere v Berlinu 23. t. m.; udeležencev bo ca. 260. Njen namen je proučevanje gospodarske zakonodaje udeleženih držav in kolikor mogoče veliko njeno izenačenje.

Zborovanje mednarodne zveze tračnic in mednarodne zveze jekla se bo vršilo 25. in 26. t. m. na Dunaju. Jeklena zveza se bo posvetovala o določitvi produkcijskega programa za bodoče četrletje in o podaljšanju dogovorov.

Za financiranje pridelka na Poljskem bo otvorila Poljska banka kredit v znesku 40 milijonov zlatov.

Estonska zbornica je v svrhu zaščite domače industrije sklenila 100- do 150-odstotno zvišanje carine na uvoz bombaževe preje in tkanine ter na uvoz lahkega sukna in čevljev.

Angleški tovarnarji čevljev so sklenili, da bodo vpeljali žig za čevlje, ki ga bodo vtisnili vsakemu čevlju, narejenemu iz usnja britanskega izvora v Angliji in nobenega nadomestnega materiala vsebujočemu.

Mednarodna zveza niklja si je pridobila pravice velike Mondove družbe v Kanadi.

Mednarodni kongres stavbenikov se vrši 27. t. m. v Budimpešti. Pričakujejo vsestranske udeležbe, zlasti pa iz srednjeevropskih držav.

Novo pivovarno v Plznu hoče ustanoviti mednarodna družba, ustanovljena v Bruslju z glavnicno sto milijonov frankov. Ta družba druži stara podjetja, ustanavlja nova, si pridobiva pivovarniške pravice itd., se sploh uveljavlja v mednarodni pivovarniški industriji.

Società Italiana Osram se je zavezala, da bo prenehala z uvozom žarnic iz Nemčije in da bo razen specialnih tipov fabricirala vse žarnice v Italiji sami. Pričakujejo zato, da bo domača produkcija krila v kratkem 90 odstotkov vse potrebe Italije. Doslej je importirala Italija letno 15 do 20 milijonov žarnic.

Gospodarske prilike v Italiji.

Beogradsko Narodno blagostanje priobčuje pod naslovom: »Kaj je fašizem?« članek dr. Roberta Michels, profesorja vseučilišča v Rimu, v katerem pravi: Italijanska zunanja trgovina je bolno mesto na telesu italijanskega gospodarstva. Trgovinska bilanca je močno deficitna. Vzroki so raznovrstni, deloma so skupni v celi Evropi vsled gospodarske emancipacije držav izven Evrope in vsled ekspanzije Severne Amerike. Kar se pa tiče italijanske plačilne bilance, je tu primanjkljaj v aktivih povzročen vsled zmanjšane izseljevanja.

Fašizem se trudi z vsemi silami, da popravi ta položaj. Predno pa obrazložim nekaj korakov za pospeševanje gospodarstva, je potrebno, da pred vsem omenim nekoliko podrobnosti o italijanskem izvozu, ki imajo na splošen položaj neugoden upliv. Oni in isti Italijani, ki delajo kot umetniki, slikarji ali kiparji in ravnotako kot zidarji in mizarji z veliko preciznostjo, kažejo kot trgovci in izvozniki mnogo nezanesljivosti in brezvestnosti. To upliva zelo kvarno na angleške in ameriške kupce, ki se po krilatici: čas je denar, nikakor ne morejo soglašati s tem, da izgubijo čas za izpraševanje, ali je dospelo blago v redu, in se zbog tega izognejo nezanesljivim dobaviteljem.

Italija je uvedla proti temu gotove mere, a pripravlja tudi cel program novih mer. V te svrhe je predvsem osnovan državni institut za izvoz, ki se med drugim briga za tipiziranje in zaščito žigov za važnejše italijanske izvozne predmete. Najvažnejši med temi so vsekakor oranže, limone in riž. Od 1. januarja 1928 velja za oranže in limone predpis glede enolične kvalitete in pakovanja, predpisom odgovarjajoče blago nosi zaščitno znamko. Za riž je bilo 1928 slabo in ni bil ugoden čas za uvedbo takih mer. Na vrsti so drugi izvozni predmeti, kakor mandlji, sir, jajca, krompir, hruške, jabolka in breskve. Važno je pripomniti, da se izvozniki zelo radi podvržejo tej ureditvi, kar pomeni, da je zanje koristna. Pri karfijolu n. pr. so te mere povzročile, da je cena hkratu porasla za 80 do 90% (v tem letu). Istočasno je vlada organizirala kontrolo potom specialnih uradnikov in potom fašistične železniške milicije. Ta ima pravico pregleda blaga, ki se prevaža z železnico in ako ugotovi, da ni blago v stanju, kakor bi moralo biti za izvoz, je v interesu trgovske časti in dobrega imena nacionalne produkcije v inozemstvu, pooblašena, da blago zadrži, iztvoiri in vrne na odpošiljalno postajo.

Tudi na drugih poljih italijanske produkcije se opaža napredek v zmislu prilagoditve okusu kupcev v inozemstvu. Nemci so v tem oziru dosegli lep uspeh in že pred vojno so bili v Italiji specialisti, ki so učili, da upoštevanje zahtev inozemskih kupcev služi kot najboljšo sredstvo za pridobitev novih trgov. Velik napredek se je napravilo tudi glede prilagoditve potrebam Arabcev, kateri živijo v italijanskih kolonijah ob Sredozemskem morju.

Koncem preteklega leta so začele kot posledica močnega delavskega pokreta v Italiji rasti mezde tako, da so v kratkem času vse italijanske tekstilne tovarne izgubile prednosti, ki so jih do tedaj imele v Orijentu, napram enakim proizvodom drugih narodov in zbog česar je izvoz teh proizvodov izostal. Iz te težave se je izšlo z zmanjšanjem produkcijskih stroškov potom modernizacije tehnike (1905 do 1906), vendar je bilo leto 1907 zelo težavno zbog velikih obresti, ki so jih tedaj zaračunile industrijske banke. Danes so mezde v Italiji take, da se o njih ne more trditi, da zavirajo izvoz italijanskih proizvodov. Pospeševanje zunanje trgovine po stabilizaciji lire je imelo za posledico znatno znižanje mezd. Vlada je skušala preprečiti, da to znižanje ne prekorači vsako mero, toda žrtve, ki so se zahtevale ob tej priliki od delavstva, so bile tako velike, da je Mussolini smatral za potrebno, da jim je za to dal javno priznanje, pripominjajoč, da so delavci bili edini razred italijanske družbe, ki je imel smelost, da je brez tarnanja pre-

našal škodljive posledice ozdravljenja nacionalne valute.

Korist nizkega nivoja življenjskega standarda delavstva (naravno korist stališča cenene proizvodnje) je paralizirala cena premoga in sirovin, katere uvaža Italija iz inozemstva, kar je slučaj posebno v italijanski avtomobilski industriji.

Vlada drži delavstvo močno v svojih rokah. Trudi se, da mezde niso tako nizke in da se produktiveta delavstva oslabi. Izvozna trgovina ima tudi druge koristi od tega stanja: ni nerednosti vsled štrajkov in inozemski kupci morejo delati kalkulacije, računajoč pri tem na zanesljivo dobavo blaga. Ko se v drugih državah pojavijo štrajki, izpopolnjuje italijanska industrija izpadke v produkciji drugih. Še en ugoden moment za zunanjo trgovino se mora nasti: stabilnost lire, ki omogoča industriji sigurno kalkulacijo.

Politika agrarnih melioracij, ki se v Italiji izvaja, nudi tri važne rezultate: 1. porast agrarne proizvodnje, v zvezi s tem 2. možnost zaposlitve viška prebivalstva; 3. intenzifikacijo gotovih industrijskih strok.

Melioracije zemljišč nudijo italijanski težki industriji obširno zaposlitev. S svojim discipliniranim delavstvom bo proizvedla vso svojo potrebo po kmetijskih strojih in s stroji za predelavo previška sirovin. To bo dalo impuls za popolno obvladanje delavske brezposelnosti. Nujno je potrebna pospešitev poljedelstva v Italiji. To je najvarnejši način, da se zmanjša deficit zunanje

trgovine. Vendar je v zadnjem času baš izvoz poljedelskih pridelkov padel. Na to sta uplivala dve vrsti vzrokov: slaba letina in porast konsuma v državi, zadnji vsled porasta prebivalstva, vsled močnejšega impulsa življenja in končno vsled nezadostne štednje. Tu ležijo mnogoštevilni problemi dalekosežnega značaja, to so najvažnejši problemi italijanske gospodarske politike, so pa tudi velikega teoretičnega značaja.

Dobava prodaja

Nabava 16.000 kg bencina. Oblastna poštno-telegrafska uprava v Ljubljani razpisuje pismeno dražbo za dobavo 16.000 kg bencina. Dražba bo dne 29. oktobra 1929 ob 11. uri v pisarni oblastne poštno-telegrafske uprave v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu oblastne poštno-telegrafske uprave v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Direkcija drž. železnice v Sobotici sprejema do 25. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1500 kg denaturiranega špirta. — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 3. oktobra t. l. ponudbe glede dobave ščetk za čiščenje cevi, smirkovega platna, salmijaka, pil, mazalic, ključavnic, suhe rumene barve, 2400 kg raznega železa, 70 plošč pločevine, 400 kg matic, 7200 komadov vijakov in 400 komadov podložnih plošč. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 40.000 kg portland-cementa, gumi-jevih cevi, 250 kg bakrene žice, 10.000 kilogramov tračnic, 100 komadov U-železa in raznega električnega materiala. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 4. oktobra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu licitacija glede dobave pisarniškega materiala. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 13. septembra 1929 je bilo pripeljanih 392 svinj in 2 ovci. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 5 do 6 tednov stari komad 125—150, od 7 do 9 tednov stari 200—220, od 3 do 4 mesece stari 300—400, od 5 do 7 mesecev stari 450—550, od 8 do 10 mesecev stari 650 do 850, 1 leto stari 1000—1200 Din; 1 kg žive teže 10—12,50, 1 kg mrtve teže 17—18,50 Din. Prodanih je bilo 228 svinj.

Knjige, časopise, račune, vizitke, etikete, memorande, kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, cenike in tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

**TISKARNA
MERKUR**

■■■■■ LJUBLJANA ■■■■■
GREGORČIČEVA 23
TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica

Za večja naročila zahtevajte proračune!

Veletrgovina kolonijalne in špicerijske robe

**IVAN JELAČIN
LJUBLJANA**

ZALOGA sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodi. Telef. št. 2915.

TRAJNO koristno darilo je samo

'GRITZNER' in 'ADLER' šivalni stroj, ter pisalni stroj **'URANIA'.**

Znižane cene, najlepše opreme edino le pri

JOSIP PETELINCU

'SPECTRUM' D. D. tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII. celovška 81 Telef. 2343

ZAGREB, OSIJEK — Središnjica: **ZAGREB**

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi brušene prozorne šipe, tebočene plošče, vstekljevanje v med. — Fin — navadna ogledala.

Brzjavljavi: Krispercoloniale Ljubljana. — Telefon št. 2263.

ANT. KRISPER COLONIALE

Ljubljana.

Lastnika: **ALOJZIJ LILLEG** in **JOS. VERLIČ.**

Veletrgovina kolonijalne robe.

Velepražarna kave.

Mlini za dišave.

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka.

Mineralne vode.

Cenik na razpolago. — Točna postrežba.

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT

se priporoča p. n. trgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje in inseriranje

KUVERTA

DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA

Vožarski pot 1 Karlovska c. 2